

PASIŪLYMAI DĖL TERITORINIŲ PRINCIPŲ VEIKIANČIŲ VALSTYBĖS VYKDOMOSIOS VALDŽIOS SISTEMOS ĮSTAIGŲ VEIKLOS

Bendrosios nuostatos

Tyrimo objektas – teritoriniu principu veikiančios valstybės vykdomosios valdžios sistemos įstaigos – ministerijų, Vyriausybės įstaigų ir įstaigų prie ministerijų administracijų teritoriniai padaliniai (filialai), taip pat ministerijoms, Vyriausybės įstaigoms ir įstaigoms prie ministerijų pavaldžios biudžetinės įstaigos ir jų administracijų teritoriniai padaliniai (filialai), kurie savo funkcijas atlieka apibrėžtoje Lietuvos Respublikos teritorijos dalyje (administravimo zonoje) (toliau – teritoriniai padaliniai) ¹.

Tyrimas atliktas remiantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu, Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymu, Šešioliktosios Vyriausybės 2012–2016 metų programa², Viešojo valdymo tobulinimo 2012-2020 metų programa³, Vykdomosios valdžios sistemos sandaros tobulinimo koncepcija⁴, Lietuvos Respublikos Vyriausybei atskaitingų institucijų funkcijų peržiūros metodikos taikymo rekomendacijomis⁵, Ministerijų, Vyriausybės įstaigų, įstaigų prie ministerijų nuostatų rengimo rekomendacijomis⁶, Ministerijų, Vyriausybės įstaigų, įstaigų prie ministerijų ir kitų biudžetinių įstaigų administracijų struktūrų peržiūros gairėmis⁷, taip pat atskirais Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir priimtais sprendimais dėl vykdomosios valdžios sistemos sandaros tobulinimo.

Tyrimo tikslas – įvertinti teritorinių padalinių sistemą ir pateikti siūlymus dėl tolimesnio sisteminio šių padalinių veiklos tobulinimo.

Tyrimo rezultatai

Atliekant tyrimą nustatyta, kad:

- Lietuvoje veikia 546 teritoriniai padaliniai;
- 147 iš jų turi juridinio asmens statusą;
- 182 teritorinių padalinių administravimo zona sutampa su apskrities teritorija;
- 163 teritorinių padalinių administravimo zona sutampa su savivaldybės teritorija;

¹ Dėl savo veiklos specifikos į tyrimą nebuvo įtraukti krašto apsaugos ministro valdymo srityje veikiantys teritoriniai padaliniai.

² Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimas Nr. XII-51 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012m. vasario 7 d. nutarimas Nr. 171 „Dėl Viešojo valdymo tobulinimo 2012-2020 metų programos patvirtinimo“.

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. lapkričio 11 d. nutarimas Nr. 1511 „Dėl Vykdomosios valdžios sistemos sandaros tobulinimo koncepcijos patvirtinimo“.

⁵ <http://vakokybe.vrm.lt/index.php?id=466>

⁶ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2007 m. sausio 18 d. įsakymas Nr. 1V-15 „Dėl Ministerijų, Vyriausybės įstaigų, įstaigų prie ministerijų nuostatų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“.

⁷ http://www.lrv.lt/bylos/veikla/komisijos/saulelydzio/15_2010-10-28_posedzio_protokolas.pdf

- 201 teritorinio padalinio administravimo zona (regionas, apygarda, vadovo priskirta teritorija) nesutampa su Lietuvos Respublikos teritoriniu administraciniu suskirstymu;
- pagal ministerijas ir administravimo zonas teritoriniai padaliniai yra pasiskirstę taip:

Ministerija	Teritoriniai padaliniai, kurių administravimo zona sutampa su apskrities teritorija	Teritoriniai padaliniai, kurių administravimo zona sutampa su savivaldybės teritorija	Teritoriniai padaliniai, kurių administravimo zona yra regionas	Iš viso
Aplinkos ministerija	10	34	39	83
Energetikos ministerija			7	7
Finansų ministerija	10		13	23
Kultūros ministerija	31			31
Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	31		32	63
Susisiekimo ministerija	5		12	17
Sveikatos apsaugos ministerija	13		23	36
Teisingumo ministerija	8	1	22	31
Ūkio ministerija	19			19
Žemės ūkio ministerija	10	61	38	109
Vidaus reikalų ministerija	45	67	15	127

- teritorinių padalinių administravimo zona pasirenkama kiekvienu atveju atskirai, dažniausiai atsižvelgiant į vadovaujančiai įstaigai pavestų funkcijų specifiką – teikiamas paslaugas gaunančių, prižiūrimų ūkio subjektų koncentraciją ar pasiskirstymą ir pan., vieningų teritorinių padalinių administravimo zonų nustatymo (parinkimo) principų ar tendencijų nėra galimybės identifikuoti.

Pagrindinės nuostatos dėl teritorinių padalinių veiklos tobulinimo

- vertinant teritorinių padalinių sistemos tobulinimo galimybes vadovaujamosi Vykdomosios valdžios sistemos sandaros tobulinimo koncepcijoje įtvirtintais politikos formavimo ir jos įgyvendinimo atskyrimo, racionalumo ir tikslingumo, efektyvesnio Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų naudojimo, skaidrumo, administracinės naštos mažinimo, veiklos nepriklausomumo, dekoncentracijos, decentralizacijos ir subsidiarumo principais;
- įvertinamas teritorinių padalinių, kaip atskirų juridinių asmenų, tikslingumas pasinaudojant jau atliktų teritorinių padalinių veiklos tobulinimo iniciatyvų praktika – 2010–2011 atlikti Statistikos

departamento, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos, Lietuvos darbo biržos Valstybinio socialinio draudimo fondo teritorinių padalinių pertvarkymai;

- teritoriniams padaliniams pavedamos tik valstybės (Vyriausybės) politikos įgyvendinimo funkcijos;
- įvertinamos galimybės plėsti teritorinių padalinių administravimo zonų ribas;
- įvertinamas bendrąsias funkcijas (personalo administravimas, finansų valdymas, informacinių sistemų valdymas, viešieji ryšiai, dokumentų valdymas, turto valdymas, viešieji pirkimai ir kt.) vadovaujančioje įstaigoje ir teritoriniuose padaliniuose atliekančių darbuotojų skaičius. Teritorinių padalinių veiklos tobulinimo iniciatyvos rengiamos atsižvelgiant į nustatytas veiklos efektyvumo vertinimo kriterijų reikšmes įstaigų administracijų struktūrų valdymo srityje;
- įvertinamos galimybės centralizuoti bendrąsias funkcijas asignavimų valdytojo (ar vadovaujančios įstaigos) lygmenyje;
- įvertinamos galimybės artimas savo pobūdžiu arba atliekamas toje pačioje administravimo zonoje teritorinių padalinių funkcijas koncentruoti remiantis viešųjų paslaugų centrų koncepcija;
- įvertinamos galimos pasekmės, kuomet stambinant (naikinant) teritorinius padalinius teikiamos paslaugos (ar atliekamų funkcijų) labiau nutols nuo šių paslaugų vartotojų (sumažės paslaugų prieinamumas);
- teritorinių padalinių veiklos tobulinimo iniciatyvos rengiamos atliekant atitinkamų vadovaujančių įstaigų ir jų teritorinių padalinių funkcijų peržiūras (taikant Lietuvos Respublikos Vyriausybei atskaitingų institucijų funkcijų peržiūros metodiką). Tokiu būdu pasiūlymai dėl teritorinių padalinių veiklos tobulinimo bus paremti gilesne analize ir įrodymais.

